

pátek 31/5, 19⁰⁰ hod.

Kyjov

Městské kulturní středisko

SLAVNOSTNÍ ZAHAJOVACÍ KONCERT

Janne Thomsen

flétna

Olli Mustonen

dirigent, rezidenční umělec 29. ročníku festivalu

Prague Philharmonia

úvodní slovo:

David Mareček, generální ředitel České filharmonie

program

Olli Mustonen (*1967)

Koncert pro flétnu a orchestr „Sadunkertoja“
světová premiéra

Poetico e misterioso – Furioso

Allegro scherzando

Lento – Estatico

Dílo je věnované Janne Thomsen a vzniklo na objednávku festivalu
Concentus Moraviae a Jyväskylän Sinfonia.

Bedřich Smetana (1824–1884)

Smyčcový kvartet č. 1 e moll „Z mého života“
(orchestrální verze George Szell, 1897–1970)

Allegro vivo appassionato

Alla polka

Largo sostenuto

Vivace – Meno mosso

Koncertu udělili záštitu
velvyslanec Dánského království v ČR, **J. E. Søren Kelstrup**
velvyslanec Finské republiky v ČR, **J. E. Pasi Tuominen**

Koncert pro flétnu finského skladatele, klavíristy a dirigenta **Olli Mustonena** (*1967), uváděný dnes ve světové premiéře, vznikl na objednávku našeho festivalu pro dánskou flétnistku Janne Thomsen. Dokončen byl v létě 2023 v úzké spolupráci skladatele a interpretky. V obsazení doprovodného orchestru jsou kromě smyčců, tympánů a harfy bohatě zastoupeny dechové nástroje – s výjimkou hoboje a flétny, která má sólový part. Jak sám autor říká, „instrumentace tohoto velmi silného a dramatického díla je trochu neobvyklá“. Titul díla *Sadunkertoja* znamená „vypravěč bájných příběhů“. Ve finštině má slovo „tajemnou, mytickou atmosféru související se světem *Kalevaly* a jejích pěvců“, uvádí Olli Mustonen, „znamená cosi jako zaklínač, který vypráví příběh tak silným a hypnotickým způsobem, že se posluchač přenesení do jiného světa, do světa mýtů a ság. A to je do značné míry role flétny v tomto koncertu. Mám také na mysli starodávnou tradici vypravěčů v místech, jako je Marrákeš, nebo například Šeherezádu. Dokonce si myslím, že se dílo některými prvky blíží velkým českým skladatelům Smetanovi, Dvořákovi, Martinů a Janáčkoví, kteří se také silně inspirovali světem pohádek a fascinující lidovou kulturou své země.“

Smyčcový kvartet č. 1 e moll s podtitulem „Z mého života“ zkomponoval **Bedřich Smetana** (1824–1884) roku 1876. Po prvotním odmítnutí Spolkem pro pěstování komorní hudby, jehož členům se zdálo, že dílo je myšleno příliš symfonicky, se kvartet dočkal veřejného provedení až po třech letech, 29. března 1879 na koncertě spolku Umělecká beseda. Autobiografické pozadí díla je zřejmé, skladatel je ostatně sám sdělil. První věta vyjadřuje vrozenou náklonnost k umění, romantickou náladu a toužení, ale také předtuchu budoucího neštěstí. Polka druhé věty je reminiscencí mládí, třetí věta připomíná lásku ke Kateřině Kolářové, skladatelově první ženě. Finální věta líčí „poznání způsobu živlu národní hudby“ a vede ke zlomu, ke katastrofě hluchoty, ohlášené neodbytně znějícím tónem tříčárkovaného „e“.

Hudební materiál a charakter kvartetu inspiroval dirigenta a příležitostného skladatele **Georga Szella** (1897–1970), který prožil několik let v Praze jako kapelník Nového německého divadla. V americké emigraci vytvořil zdařilou a citlivou orchestrální úpravu kvartetu jako osobní vzpomínku na Evropu. Výše zmíněná charakteristika skladby jako „příliš symfonické“ mohla při jeho rozhodnutí podvědomě spolupůsobit. Podle Szella je patrné, že Smetanovi čtyři nástroje nestačily, na některých místech předepisuje pokyny, které nejsou na smyčcových nástrojích realizovatelné, a jeho melodie mají orchestrální charakter: „Nezměnil jsem jedinou notu a neprovedl žádné zásahy, které by narušily harmonii. Tím, že jsem zvolil symfonickou formu, ze Smetanova díla známou, jsem pouze podtrhl vyjádření jeho původní hudební myšlenky,“ uvedl. George Szell premiéroval svou úpravu Smetanova smyčcového kvartetu 8. března 1941 s NBC Symphony Orchestra v New Yorku a dobové ohlasy ji označily za „nově objevenou Smetanovu symfonii“.

Vlasta Reittererová

Janne Thomsen je vyhledávanou flétnistkou, sólistkou a komorní hráčkou, držitelkou mezinárodních cen ze soutěží v Praze, Paříži, Bayreuthu, Římě, Vídni a Bostonu, kterou recenzenti oceňují pro její jedinečný umělecký výraz vyznačující se širokou dynamickou i barevnou škálou a virtuózními technickými schopnostmi.

Letošní rok Janne procestuje od Laponska až po Austrálii. Kromě dnešní světové premiéry Mustonenova flétnového koncertu *Sadunkertoja* její flétnu nechal znít argentinský skladatel Osvaldo Golijov v nejnovějším filmu Francise Forda Coppoly *Megalopolis*, čeká ji premiéra Golijovy skladby *Ancient Roman Love Theme* napsané přímo pro ni, v Tampere zahraje finskou premiéru Mustonenovy *Anderseniany* pro sólovou flétnu, která posluchače zavede do kouzelného pohádkového světa Hanse Christiana Andersena. Na trh přijde také nová nahrávka, na které Janne hraje dánskou lidovou hudbu společně s hráčem na tradiční housle Haraldem Haugaardem za doprovodu jazzového bubeníka Anderse Mogensena.

Janne je vášnivou komorní hráčkou, zároveň je respektovanou sólistkou, kterou doprovází např. Anglický komorní orchestr,

Česká filharmonie, Kremerata Baltica, Camerata Salzburg, Wiener Kammerorkester, Symfonický orchestr Dánského rozhlasu, Litevský a Lotyšský státní symfonický orchestr, Turku Philharmonic Orchestra, Hongkongští a Moskevští sólisté ad. Spolupracovala s dirigenty, mezi které patří Gidon Kremer, Olli Mustonen, Jurij Bašmet, Christopher Hogwood, Thomas Dausgaard, Christian Kluxen či Maxim Vengerov.

S radostí na repertoár zařazuje díla současných skladatelů. Svě skladby jí věnovali Michael Berkeley, Osvaldo Golijov, Giya Kancheli, Olli Mustonen, Eric Tanguy či Peteris Vasks, na repertoáru má díla mistrů, jako jsou Sebastian Fagerlund, Karsten Fundal, Sofia Gubaidulina, Hans Werner Henze, Bo Holten, James MacMillan, Wolfgang Rihm, Kaija Saariaho, Fazil Say, Bent Sørensen či Erkki-Sven Tüür. Plány na příští dvě sezony zahrnují provedení nových objednaných děl, která propojí hudbu s tancem, poezií, filmem i divadlem.

Janne je zakladatelkou a uměleckou ředitelkou festivalu *Klassiske Dage* v dánském Holstebro. Vyučovala na salcburském Mozarteu a na luzernské Vysoké hudební škole. Získala titul stálé hostující profesorky na své alma mater, kterou je Royal Academy of Music v Londýně. Je i absolventkou Conservatoire National Supérieur de Musique v Paříži. Hraje na flétnu, kterou pro ni speciálně vyrobil peruánsko-bostonský flétnista Miguel Arista.

Umělecký ředitel a hlavní dirigent Turku Philharmonic Orchestra **Olli Mustonen** má na současné hudební scéně jedinečné postavení. V návaznosti na tradici velkých mistrů, jako byli Rachmaninov, Busoni a Enescu, spojuje Mustonen své role skladatele, klavíristy a dirigenta ve zcela výjimečné rovnováze a často vystupuje v jedné fascinující trojroli. V této sezóně pokračuje na pozici hlavního hostujícího dirigenta Laponského komorního orchestru, kde kombinuje orchestrální koncerty s komorní hudbou a recitály.

Během své bohaté kariéry sdílel Mustonen svůj mimořádný hudební cit a přehled s mnoha významnými světovými orchestry včetně Berlínské, Newyorské a Losangeleské filharmonie, Chicagského symfonického orchestru, Clevelandského orchestru, Královského orchestru Concertgebouw, Orchestru Mariinského divadla, Orchestre de Paris, Tonhalle Orchester Zürich či všech londýnských orchestrů.

Je pravidelným hostem renomovaných festivalů doslova celého světa, opakovaně je zván k recitálům či za dirigentský pult koncertních domů Jižní Ameriky i Austrálie. Pochopitelně má mimořádně pevné vztahy s hudební scénou a symfonickými

i komorními orchestry rodného Finska, včetně Symfonického orchestru Finského rozhlasu, Helsinské filharmonie, Jyväskylän Sinfonia či Sinfonia Lahti, s níž nedávno vydal album Rautavaarových a Martinů klavírních koncertů pod taktovkou Dalie Stasevské. Jeho recitály hostily sály, jako je např. Carnegie Hall, Symphony Center Chicago, Diaghilev Festival Perm, Dresden Festival, Lockenhaus Festival, New York Zankel Hall nebo Sydney Opera House.

Olliho velkou skladatelskou vášní je komorní tvorba, kterou často uvádí společně se svými kolegy; z nedávných kompozic jmenujme např. *Taivaanvalot* (Nebeská světla) pro tenor, violoncello a klavír, která zazněla v podání autora, tenoristy Iana Bostridge a violoncellisty Stevena Isserlise v premiéře v amsterdamském Het Muziekgebouw, následovala úspěšná provedení v londýnské Wigmore Hall a v Hongkongu.

Olli Mustonen se narodil v Helsinkách a ve svých pěti letech začal studovat hru na klavír, cembalo a kompozici. Zpočátku se učil u Ralfa Gothoniho, následně studoval klavír u Eera Heinonena a skladbu u Einojuhaniho Rautavaary.

Jako rezidenční umělec letošního ročníku našeho festivalu se Olli představí na třech koncertech, ve třech uměleckých rolích a se třemi vlastními skladbami: dnes jako dirigent uvede ve světové premiéře svůj *Flétnový koncert*, v Zámeckém skleníku v Boskovicích 7. června usedne za klavír a společně s Bennewitzovým kvartetem provedou mj. jeho *Klavírní kvintet z roku 2015*. V zámku ve Slavkově u Brna pak jako sólový klavírista zahraje 8. června svou klavírní sonátu *Jehkin livana*.

Orchestr **Prague Philharmonia** vznikl v roce 1994 z iniciativy dirigenta Jiřího Bělohlávka (1946–2017) pod názvem Pražská komorní filharmonie. Dnes patří mezi nejrespektovanější světové orchestry, což potvrzují pravidelná zahraniční turné a nahrávací projekty pro renomovaná světová vydavatelství. Od počátku sezony 2015–16 stojí v čele orchestru francouzský dirigent Emmanuel Villaume.

Orchestr je oceňován nejen pro svůj jedinečný zvuk, ale také pro svůj repertoár orientovaný zejména na díla Josepha Haydna, Wolfganga Amadea Mozarta a Ludwiga van Beethovena.

V čele orchestru se od jeho založení vystřídali uznávaní šéfdirigenti – Jiří Bělohlávek, Kaspar Zehnder, Jakub Hrůša a Emmanuel Villaume – z nichž každý se podílel na cizelování a zrání osobitého zvuku ansámblu.

Prague Philharmonia vystoupila s mnoha světově uznávanými umělci, jako jsou Julian Rachlin, Martha Argerich, Jefim Bronfman, Andrés Schiff, Gil Shaham, Isabelle Faust, Emmanuel Pahud, Luciano

Pavarotti, Diana Damrau, Anna Netrebko, Plácido Domingo, Gautier Capuçon, Maxim Vengerov, Mischa Maisky, Juan Diego Flórez či Jonas Kaufmann.

Orchestr je pravidelným hostem hudebních festivalů (kromě našeho festivalu např. BBC Proms, Dresdner Musikfestspiele, MITO Settembre Musica, Pražské jaro či festivaly pořádané ve Festspielhaus Baden-Baden) a vystupuje v předních koncertních sálích (Berliner Philharmonie, Elbphilharmonie Hamburg, Gasteig Mnichov, Tokyo Suntory Hall, Královská opera Muscat v Ománu, Sheikh Jaber Al-Ahmad Cultural Centre v Kuvajtu ad.).

Za dobu své činnosti orchestr natočil přes 90 kompaktních disků pro přední domácí i světová hudební vydavatelství, jako například Deutsche Grammophon, Decca, Supraphon, EMI, Warner Classics nebo Harmonia Mundi, a sklidil za ně chválu kritiky a přízeň posluchačů.

Stěžejní repertoárovou oblastí Prague Philharmonia zůstává hudba vídeňského klasicismu, která je rozšiřována o díla romantismu a 20. a 21. století. Velký prostor věnuje též hudbě soudobé a provádí premiéry děl psaných na objednávku. Z tohoto podnětu vznikl i speciální, nekonvenční *Cyklus soudobé hudby*. Prague Philharmonia je průkopníkem na poli dětských edukačních programů a koncertů. Program pro děti dotváří náplní unikátní dětský *Klub Notička* pro děti od 3 do 14 let, který velmi citlivě a kreativně propojuje hudbu s mnoha jinými uměleckými profesemi.

Na dnešním koncertě zahraje Prague Philharmonia v tomto složení:

1. housle

Špačková Romana

koncertní mistryně

Vrba Miloslav

Panochová Veronika

Fulka Kopsová Lucia

Kubisová Hana

Bialas Martin

Bialasová Zuzana

Svobodová Jana

Virtová Dagmar

Hranička Roman

2. housle

Středová Iva

Klánská Klára

Kroft Lukáš

Hayashi Midori

Masojídková Anna

Polášek Matěj

Bárta Mráčková Barbora

Adam Jan

viola

Svoboda Stanislav

Mašková Dagmar

Suchý Zdeněk

Sawahata Emi

Cibulková Anna

Krämerová Hynková Marie

violoncello

Pospíšil Lukáš

Adorján Balázs

Brcko Teodor

Pospíšilová Petra

Lekeš Andrej

kontrabas

Klečka Pavel

Amcha Jakub

Janiček Jakub

Gardoň Jaromír

flétna

Ševčík Jiří

Stivínová Zuzana

pikola

Vodhanelová Barbora

hoboj

Filová Lenka

Menkov Arseny

klarinet

Pavliš Jindřich

Hubinová Veronika

Petišková Kristýna

fagot

Fürbach Václav

Jech Jiří

Němeček Petr

lesní roh

Vobořil Jan
Koska Kryštof
Hořejší Jakub
Vašina Zdeněk

trubka

Hons Karel
Zaal Svatopluk

trombon

Pavíček Tomáš
Groborz Vilém
Krysl Martin

tuba

Jaroš Jan

tympány

Rehberger Pavel

bicí

Růžička David
Shimizu Ryo
Kopřiva Martin
Karla Štefan

harfa

Švestková Dohnalová Ivana

**Prague Philharmonia vystupuje s finanční podporou
Ministerstva kultury České republiky a hlavního města Prahy.**

